MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Pankit ovat kuin öljy, joka pitää rattaat liikkeellä. Pankeista on kasvanut omahyväinen saareke, joka heiluttelee taloutta usein vastuuttomasti. **KAUPPALEHDEN PÄÄKIRJOITUS**

Entä jos euro hajoaa sittenkin

Euron kriisi ei hellitä. Viime viikon tapaus oli EU:n huippukokous, jonka lastut lentelevät jäsenmaissa edelleenkin. Vaikka huippukokous linjasi euron pelastamisen seuraavat toimet, kukaan ei tarkasti tunnu tietävän vieläkään mistä on sovittu.

Eurokriisi on nyt Kreikan jälkeen kypsynyt Espanjan pankkikriisiksi. Espanjan pankit ovat kuralla maassa puhjenneen kiinteistökuplan seurauksena. Maassa rakennettiin hullun lailla miljoonia kerrosneliömetrejä, hinnat nousivat taivaisiin ja pankit syytivät rahaa joka puolelle olemattomia vakuuksia vastaan.

Kun kupla puhkesi, kiinteistöt jäivät myymättä ja pankit joutuivat nuolemaan näppejään. Nyt Espanjan pankkien tappiot pannaan eurooppalaisten veronmaksajien piikkiin.

Suomen hallitus linjasi etukäteen, että Espanjan pankkeja voidaan auttaa vain antamalla lainaa Espanjan valtiolle. Kokouksessa sovittiin toisin. Lainaa annetaan suoraan pankeille eikä edes vakuusjärjestelyä sovittu.

Huippukokous päätti yhteisen pankkivalvontaelimen perustamisesta. Tämä päätös lisäsi uskottavuutta euron pelastusohjelmaan, ja antoi selkänojan myös Saksan liittokanslerille Angela Merkelille.

Voidaan ajatella, että jatkossa EU:lla on paremmat välineet valvoa holtittomasti käyttäytyviä pankkeja. Valvonta ei silti takaa onnistumista, esimerkiksi Yhdysvalloissa saatiin aikaan maailman suurin pankkikonkurssi huolimatta siitä, että maassa on vahva pankkivalvoja.

Kotimaassa pääministeri Jyrki Katainen on joutunut puun ja kuoren väliin selittäessään huippukokouksen ratkaisuja. Paitsi, että Suomi joutui kääntämään takkinsa pankkitukiasiassa, myös joukkovelkakirjojen jälkimarkkinaostoja koskevassa päätöksessä Suomi jäi jalkoihin.

Katainen on selittänyt, että Suomi esti päätöksen antaa valtuudet jälkimarkkinaoperaatioihin. Muualla maailmassa tätä ei ymmärretä lainkaan. Päinvastoin. On sanottu monella suulla, että Suomi ei jälkimarkkinatoimintaa voi edes estää, halusi tai ei.

Tämän sanoi myös eduskunnan suuren valiokunnan jäsen Mauri Pekkarinen (kesk.). Pekkarinen muistutti Helsingin Sanomissa (HS 5.7.), että Euroopan pysyvän vakausrahaston sääntöjen 18. artiklan mukaan rahasto voi päättää ostaa velkakirjoja jälkimarkkinoilta.

Kataisen ja Pekkarisen eriävät tulkinnat vaativat selityksen. Pekkarisen tukena ovat myös komissaari Olli Rehnin lausunnot, jotka ovat ihan muuta kuin Kataisen lausunnot asiassa.

Suomi on joutumassa Espanjan pankkitukipäätöksessä jälleen myös vakuusneuvotteluihin. Pankkituki on määrä myöntää ensin väliaikaisesta vakuusrahastosta ERVV:stä ja sen jälkeen pysyvästä EVM:sta. Kreikan tuen kohdalla Suomi neuvotteli ja sai jonkinlaiset vakuudet, joskin monimutkaiset ja heppoiset.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen on sanonut, että myös nyt haetaan vakuuksia, koska Espanjan tuki myönnetään ensin väliaikaisesta rahastosta. Pysyvän rahaston kohdalla vakuuksia ei enää pitänyt tarvita. Sen tuki on etuoikeutetussa asemassa konkurssitilanteessa.

Huippukokous kuitenkin muutti yllättäen sääntöjä myös tässä. EVM:n tuki ei olekaan enää etuoikeusasemassa, joten todellisuudessa Suomenkaan maksamalla tuella ei ole vakuuksia. Mitä Suomi nyt tekee?

Euron kriisi ei ole ohi, kaukana siitä. Suomessa arvostetut taloustieteilijät kuten Vesa Puttonen ja Pasi Holm ovat sanoneet jo suoraan sen, minkä kansa tietää. On pakko alkaa valmistautua myös siihen vaihtoehtoon, että euro todella hajoaa.

Valmistautuminen hajoamiseen ei tarkoita sitä, että niin pitäisi käydä tai että Suomi sitä haluaisi. Maantieteelle emme kuitenkaan mitään voi.

Neuvostoliitonkin piti olla ikuinen ja sen kaatuminen yllätti koko maailman. Vähiten taisivat yllättyä neuvostoliittolaiset itse.

Euronkin piti olla ikuinen. Mutta jos se kaatuu, vähiten siitä taitavat yllättyä eurooppalaiset veronmaksajat.

> **Espanjan pankkien tappiot pannaan eurooppalaisten veronmaksajien piikkiin.**

VIERASYLIÖ

Maailman kotieläintuotanto haasteiden edessä

Seuraavan 25 vuoden aikana maidon, lihan, kananmunien ja muiden kotieläintuotteiden kysyntä kasvaa voimakkaasti. Se asettaa erityisesti pien- ja perheviljelijöiden harjoittaman kotieläintuotannon suurten haasteiden eteen. Näin toteavat Nairobissa, Afrikassa sijaitsevan kansainvälisen kotieläintutkimuslaitoksen ILRI:n tutkijat. He toteavat lisäksi, että samanaikaisesti veden ja uuden tekniikan saatavuus yhdessä ilmastonmuutoksen kanssa vaikuttavat kehitykseen.

Kotieläimet ovat ikivanha, elinvoimainen ja uusiutuva luonnonvara. Yli miljardin ihmisen eloonjääminen riippuu tästä resurssista. Kotieläimiä tavataan hyvinkin vaihtelevissa ympäristöissä, niin kuivassa Sahelissa Länsi-Afrikassa kuin voimaperäisillä riisin viljelyalueilla Aasiassa. Kotieläintuotanto on nyt maailmanlaajuisesti maatalouden suurin alasektori.

Kakista tuotteista maidon taloudellinen arvo on korkein, peräti 1 400 miljardia dollaria. Jo nyt kehitysmaat tuottavat puolet maailman naudanlihasta, 41 prosenttia maidosta, 72 prosenttia lampaanlihasta 59 prosenttia sianlihasta ja 53 prosenttia siipikarjan tuotannosta.

Riittävä kotieläinten määrä on vakuutus huonoja aikoja vastaan.

Vakuutus huonoja aikoja vastaan

Karjanlannasta saadaan 14 prosenttia maailman typestä, 25 prosenttia fosforista ja 40 prosenttia kalista. Lisäksi yhdistetyn kasvinviljelyn ja kotieläintuotannon avulla tuotetaan puolet viljasta. Aasiassa ja Etelä-Amerikassa teollisen siipikarja- ja siantuotannon osuus noussee 70 prosenttiin. Tämä merkitsee samalla, että yhä enemmän viljaa tarvitaan ruokintaan; arviolta 40 prosenttia maailman tuotannosta kuluu silloin kotieläinten ruokintaan.

Kotieläintuotteiden korkean ravintoarvon ansiosta jo pienet määrät parantavat pääasiassa tärkkelyspitoisten viljatuotteiden varassa elävien ihmisten ruokavaliota. On myös alleviivattava, että kotieläimet eivät ainoastaan ole elintarvikkeiden tuottajia. Ne ovat aivan kuten talot, maaperä ja pankkitalletukset – tärkeä resurssi.

Riittävä kotieläinten määrä on vakuutus huonoja aikoja vastaan. Jos perheellä on ylimääräistä rahaa, se sijoitetaan kotieläimiin. Toisaalta käteisrahaa saadaan myymällä eläimiä. Kanoista, vuohista, ja lampaista saadaan pieniä summia sekä tarpeen vaatiessa naudoista, vesipuhveleista ja kameleista suuria.

Tehostaminen käynnissä

Ajat muuttuvat; paremmat tiet, matkapuhelinten yleistyminen ja mikropankit merkitsevät, ettei ihmisten enää taloutensa hoitamiseksi tarvitse samassa määrin turvautua karjaan. Sen seurauksena kehitysmaissa kotieläinten rooli vetovoiman ja lannan tuottajina pienenee sen kasvaessa maidon ja lihan tuottajina.

Ennen kaikkea kotieläinten ruokinta paranee samalla kun kestävien paikallisten rotujen tuotanto nousee tehokkaan jalostuksen ja risteytyksen avulla. Viherrehun, sivutuotteiden ja pienten väkirehuannosten tehokkaan hyödyntämisen johdosta tuotanto voidaan jopa kaksinkertaistaa. Se tarkoittaa käytännössä, että pienviljelijöiden elintaso nousee ja kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.

Kenia on hyvä esimerkki siitä, miten pikkufarmarit pystyvät nostamaan maidontuotantoaan merkittävästi, kun saavat käyttöönsä parempaa eläinainesta ja rehua sekä eläinlääkäripalveluja.

Nyt olisi kiinnitettävä enemmän huomiota vesistöjen pilaantumiseen, eroosioon, kasvihuonekaasupäästöihin ja muihin ympäristöongelmiin. Sitä mukaa kun lihaa tuotetaan yhä yleisemmin suuremmissa yksiköissä, ympäristöön kohdistuvat paineet kasvavat. Valtavat ”eläintehtaat” tuottavat jo 74 prosenttia maailman broilereista, 69 prosenttia kananmunista, puolet sianlihasta ja 43 prosenttia naudanlihasta. Eläintehtaat muodostavat lisäksi uusia sairauksia levittävien virusten ja bakteerien hyviä kasvualustoja.

Rokotteilla estetään tauteja leviämästä

Peräti 70 prosenttia uusista sairauksista leviää kotieläinten ja ihmisten välillä, mikä vaikeuttaa torjuntatyötä. Sairaudet voivat lisäksi levitä elintarvikkeiden välityksellä. Kontrolloimaton antibioottien käyttö on johtanut siihen, että tauteja aiheuttavien mikrobien vastustuskyky on kehittynyt. Köyhissä maissa, joissa on kymmeniä miljoonia kotieläimiä, on yleensä vain muutama sata eläinlääkäriä, mikä myös vaikeuttaa torjuntaa.

Joissakin maissa on siksi ruvettu kouluttamaan eläinlääkäriapulaisia, jotka pystyvät rokottamaan eläimiä ja annostelemaan lääkkeitä. Tehokkaampien rokotteiden avulla on pystytty hävittämään vaarallinen karjanrutto ja pitämään kurissa siipikarjan Newcastle-sairaus.

Paikallisten, eläinten omistajien havaintoihin perustuvien valvontajärjestelmien avulla on Itä-Afrikassa aikaisessa vaiheessa voitu todeta ensimmäiset merkit Rift-Valley kuumeen esiintymisestä. Tästä sairaudesta kärsivät niin kotieläimet kuin ihmisetkin.

Tautien tehokas kontrolli on tärkeä edellytys sille, että eläinten omistajat voivat vaeltaa karjoineen ja käydä kauppaa.

Luonnonresursseja suojeltava paremmin

Kotieläimet kuluttavat myös luonnonvaroja. Ne käyttävät nyt lähes kolmanneksen maapallon vesivaroista ja eläintuotteiden kulutuksen lisääntyessä arvioidaan, että tämä osuus kaksinkertaistuu. Enemmän on siis tehtävä säästeliäämmän veden käytön edistämiseksi.

Karjankasvatus on Amazonas-alueen suurin metsän tuhoaja, kun maita raivataan laidunalueiksi ja soijan viljelyyn rehutuotantoa varten. Tämän kielteisen kehityksen pysäyttämiseksi poliitikkojen on tehostettava metsien suojelua ja valvontaa. Eräät teollisuusmaat ovat ilmoittaneet olevansa valmiita auttamaan Brasiliaa tässä työssä.

Maapallolla on suuria niin sanottuja marginaali- tai savannaalueita, jotka toimivat hiilidioksidin nieluina kuten metsät. Näiden käyttömahdollisuuksista on kuitenkin vähän tietoa.

Tutkijat päättelevät, että niin kehitys- kuin teollisuusmaissa kotieläintuotanto on nopeasti muuttumassa, mutta että se myös tulevaisuudessa säilyttää tärkeän roolinsa ruokahuollossamme.

U.B. LINDSTRÖM
Kirjoittaja on kotieläinjalostuksen emeritusprofessori.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

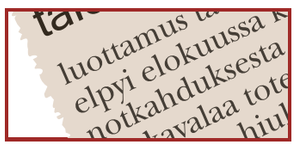

Katsastus ja korjaus yhteen?

Katsastusala hyppää tuntemattomaan, jos uusi katsastuslupalaki menee ehdotetussa muodossa läpi, kirjoittaa **Etelä-Suomen Sanomat** pääkirjoituksessaan.

Keskeisimpiä uudistuksia ovat muun muassa, että autokorjaamot ja -liikkeet saavat tarjota katsastuspalveluita ja katsastusasemat puolestaan saavat oikeudet autojen huoltoon ja korjauksiin.

”Lakivalmistelijoilla on epäilemättä ollut hyviä ideoita. Katsastuspalveluiden saatavuus paranee, kun asiointipaikkoja tulee lisää. Auton korjaaminen ja katsastaminen samassa pajassa on myös vaivatonta.

Ehdoton plussa on sekin, että alan yrittäjät voivat keskittyä joko raskaan tai kevyen liikenteen katsastuksiin.”

Asiassa on kuitenkin kääntöpuolensa:

”Katsastuksen riippumattomuuden on epäilty kärsivän, kun alalle tulevat korjaamot ja autoliikkeet pääsevät todistamaan omassa asiassaan. Autokauppa saattaa suosia omia merkkejään, ja korjaamo puolestaan voi järjestää itselleen lisää asiakkaita.”

Liikkuva poliisi tärkeä maallakin

Liikenne- ja viestintäministeriön kansliapäällikkö **Harri Pursiainen** kantaa huolta liikkuvan poliisin resursseista **Savon Sanomissa.**

”Liikkuvan poliisin arvokas työ säästää vuosittain kymmenien, jollei satojen ihmisten hengen.

Liikkuvan poliisin lakkauttaminen näkyisi varsinkin hajaasutusalueella, jonka laajoihin poliisipiireihin liikennevalvonnan voimavarat hukkuisivat jälkiä jättämättä.

Jos poliisin liikennevalvontaa kuitenkin on säästösyistä pakko heikentää, olisi mietittävä tapoja paikata vahinkoa.

Yksinkertaisia valvontatehtäviä voitaisiin siirtää kuntien vastuulle pysäköinninvalvonnan tavoin. Poliisi käyttäisi säästyvät resurssit vakavampien rikosten ehkäisyyn ja valvontaan.”

Vapautta kaivataan

Saako omalle maalle rakentaa? Monen mielestä pitäisi saada.

Tosiasia kuitenkin on, että rakentamisen sääntely on viime vuosina kiristynyt tuntuvasti.

Aiemmin uskottiin, että rakentaja kykenee itse määrittämään parhaan paikan rakennukselleen. Nyt vallalla on käsitys, että vastuullisella virkamiehellä on tästäkin parempaa tietoa.

Erityiseen pannaan näyttää päätyneen rakentaminen haja-asutusalueilla. Maakuntatason ohjeistuksella jotkut maaseutukunnat on jo asetettu käytännössä rakennuskieltoon.

Toivottavasti kyse on ohimenevästä ilmiöstä, tarpeettomasta muotioikusta. Ainakin kansa tuntuu kaipaavan vapautta maalla rakentamiseen.

MT:n teettämän kyselyn mukaan yli puolet suomalaisista pitää rakentamisen säätelyä maaseudulla liian tiukkana (MT 6.7.). Maalla asuvat ovat vahvimmin tätä mieltä, mutta myös kaupungeissa asuvista lähes puolet höllentäisi säätelyä.

Kyse on tietysti mielipiteistä ja tuntemuksista. Jotain kai silti kertonee se, että vain joka seitsemäs kantansa ilmaisseista pitää maaseudun rakennusmääräyksiä liian löysinä.

Kansalaisten asenne maalla rakentamiseen poikkeaa kovin päättäjien ja virkamiesten nykylinjasta. Yhteisiä pelisääntöjä toki tarvitaan, mutta ristiriita niiden laadusta taitaa vähitellen käydä kestämättömäksi.

Onkohan maaseudulle rakentaminen sittenkään niin vaarallista? Voisiko vapaampi linja tukea seutukuntien elinvoimaisuutta ja ruokkia jopa uusia innovaatioita?

Elävän maaseudun kuuluisi olla edes hivenen villi ja vapaa. Kaikkea ei pidä kahlita samaan kaavaan eikä vapautta kuohita olemattomiin.

Kansa tuntuu tietävän. Ymmärtävätkö päättäjät?

KOLUMNI: KATJA KOLJONEN

Sukunsa viimeinen

Lapsena rakkain pehmoleluni oli valkoinen norppa. Kuutti kulki mukanani joka paikkaan ja muuttui ajan mittaan harmaaksi ja karvattomaksi.

Ehkäpä jo lapsena syntyneen kiintymyksen takia sydämeni muljahtaa rinnassa joka kerta, kun luen uutisen verkkoon hukkuneesta saimaannorpasta. Näen mielessäni elottoman kuutin, jonka valkoisia haituvia vesi hiljalleen liikuttelee. Hetki sitten poikanen vielä syöksähteli kalaparven perässä etsikkomatkallaan.

Järkytys on varmasti kalastajallekin melkoinen, kun verkon mukana nousee rauhoitettu relikti. On kuitenkin tärkeää, ettei vahinkoa salailla, vaan asiasta ilmoitetaan tilastoa pitävälle Metsähallitukselle.

Asiaa voi tarkastella myös tunteettomasti, faktoihin tukeutuen. Tänä keväänä iloittiin saimaannorpan hyvästä pesintätuloksesta. Laskennoissa löytyi 58 kuuttia. Heinäkuussa norppia on kuollut verkkoihin jo 5.

Surku olisi hyräillä Vanhojapoikia viiksekkäitä, jos viimeinenkin Nestorin ystävä hukkuisi verkkoihin.

katja.koljonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Niistä neljä oli kuutteja.

Hävikki on raju, jos huomioidaan, ettei kaikkia tapauksia varmasti ilmoiteta. Osa kuuteista menehtyy myös luonnollisesti.

Saimaannorppia on alle 300. Jokainen ymmärtää, ettei kanta kestä verotusta.

Valtio käyttää saimaannorpan suojelutyöhön vuosittain toista miljoonaa euroa. Myös yksityiset ihmiset tukevat suojelua lahjoittamalla luontojärjestöille rahaa. On sääli, jos arvokas suojelutyö vesittyy ajattelemattomien kesälomalaisten vuoksi.

Vetoan kaikkiin Saimaalla mökkeileviin: Vaikka verkkokalastuskielto loppui kesäkuun lopussa, älkää silti laittako verkkoja veteen. Kuutit ovat vielä uteliaita uhmaikäisiä. Ne ovat alkukesästä tottuneet, ettei mikään rajoita niiden menoa ja yhtäkkiä tiellä onkin viidakko salakavalia, näkymättömiä verkkoja. Uiminen niiden seassa on kuin venäläistä rulettia.

Jokainen kuuttiuhri on turha varsinkin, kun kyse ei ole kenenkään elinkeinosta. Kesäpäivän ratoksi veteen voi pulauttaa norppaturvallisen katiskan tai nautiskella mato-ongella laiturinnokassa.

Vanhasta katiskasta saa vaivatta norppaturvallisen asettamalla siihen nielurajoittimen. Ympäristöjärjestö WWF:n kampanjan ansioista nielurajoittimia jaetaan ilmaiseksi eräissä Etelä-Karjalan EeKoon ja Osuuskauppa Suur-Savon liikkeissä.

Yhteiskunnalla on velvollisuus suojella saimaannorppaa. Mielestäni vapaaehtoista verkkokalastuskieltoa pitäisi jatkaa kokeiluluontoisesti ainakin elokuun alkuun saakka, ellei ympärivuotisesti.

Metsähallitus kiitteli vastikään mökkiläisten sitoutuneisuutta verkkokalastuskieltoon. Sama porukka varmasti ymmärtäisi myös ympärivuotisen kiellon perusteet. Sijaitsevathan heidän mökkinsä kauniilla Saimaalla, jonka eksotiikkaa ja arvoa norppa lisää.

Surku olisi hyräillä Vanhojapoikia viiksekkäitä, jos viimeinenkin Nestorin ystävä hukkuisi verkkoihin.

”Yksin Nestori jäi kuten norppa, myös sen kumppanin kohtalo vei. Suuri Saimaa mut sata on hylkeitä vaan, kohta jäljellä ei ehkä ainuttakaan.”

Voi toki olla, että ilmastonmuutos tai jokin tautiepidemia pyyhkäisee tulevaisuudessa koko norppakannan pois. Ihmisen tehtävä on kuitenkin taistella sitä vastaan viimeiseen asti.

Asian voi nähdä niinkin, että jos norppa häviää Suomesta ilmaston lämpenemisen vuoksi, sen häviäminen on huolistamme vähäisimmästä päästä.

Lajien häviäminen enteilee aina suurempia ongelmia. Siksi suojelutyössäkään ei voi keskittyä yksittäiseen norppaan tai perhoseen, vaan on ajateltava kokonaisuutta: Ekosysteemien säilymistä. Niitä ilman ei ihminenkään elä.

Toivottavasti Juha ”Watt” Vainio oli väärässä: ”Kuten norpan, on määrä myös Miikkulaisen olla sukunsa viimeinen.”